

JOAN F. MIRA

*“Així, totes les hores
no dedicades
a aprendre castellà
s’han entregat
‘heràldicament’
als idiomes de les
autonomies
‘històriques’
(cometes seues).
‘El paso
siguiente serà
la autodeterminación
y el siguiente
la automoribundia.’
Això ho haurien
d’haver sabut a temps
els suecs i els grecs,
els danesos i els txecs,
etcètera,
que per haver-se
autodeterminat
es troben tots
ben automoribunds”*

Moribunds

Un escriptor espanyol, del qual he llegit sovint cròniques ben construïdes i articles amb un toc d’intel·ligència, fa una visita a Bucarest i després ens explica que allà ha conegut un grup d’intel·lectuals molt cultes i afables, pessimistes i desconnectats: cadascun d’ells coneix bé dos o tres idiomes estrangers o potser més (llavors, com és que estan desconnectats?), però el drama, segons el nostre columnista, és que fora de Romania la gent no sap romanès, ni el pensa aprendre. Els dissortats escriptors romanesos només els coneixen a casa, són opacs a l’exterior, són només simples escriptors domèstics, això diu el col·lega visitant. El visitant deu pensar que si escrigueren, per exemple, en espanyol o en anglès no tindrien aquest problema. I deu pensar també que al món no existeix una cosa que es diu traduir. Per tant, si no escrius en una llengua ben grossa (de quants milions?: de mil com el xinès, de cinc-cents com l’anglès o com l’hindi, de quatre-cents com l’espanyol, de cent com el bengalí o l’urdu...?) no et pot conèixer ningú, i estàs condemnat a la mateixa malaltia —*maladie*, diu, que queda més bé— que els tristíssims autors de Bucarest. Ai, quina pena, quina malaltia mortal: la mateixa que deuen patir, sense eixir de la vella o nova Europa, centenars d’escriptors suecs i txecs, hongaresos, holandesos, serbis i croats, búlgars i grecs i noruecs i danesos, i d’un altre parell de dotzenes d’idiomes, tots amb l’angúnia de la mort imminent, ja se sap. I aquesta malaltia, afirma qui escriu a Madrid, és la que han promogut amb orgull els nacionalistes gallecs, bascos i catalans, per un amor suïcida a “*la enfermedad rumana*”. Així, totes les hores no dedicades a aprendre castellà s’han entregat “heràldicament” als idiomes de les autonomies “històriques” (cometes seues). “*El paso siguiente serà la autodeterminación y el siguiente la automoribundia.*” Això ho haurien d’haver sabut a temps els suecs i els grecs, els danesos i els txecs, etcètera, que per haver-se autodeterminat es troben tots ben automoribunds. Els havien d’haver avisat que la vida i la bona salut d’un poble, d’una cultura, d’una llengua i d’una literatura, consisteixen a ser determinats per uns altres, a escriure en la llengua d’uns altres (els grecs en turc, els txecs en rus, els suecs en alemany, posem per cas, i els catalans, evidentment, en espanyol), i així no cauran en l’horrible *maladie*, seran universalment coneguts (no en tant que txecs o suecs o grecs, però això és anecdòtic), i viuran eternament. No com Ibsen, Kavafis o Kundera, moribunds, no com un bon centenar més d’autors que podríem citar, tots traduïts al món sencer, coneguts, reeditats i llegits, però que així i tot hem de considerar malalts.

Algun lector degué escriure al diari, ofès o escandalitzat, i la setmana següent l’autor de la columna respon irat i diu que no l’hem entès. Que ell és d’un poble on es parla valencià o català, que la família, la dona, els amics, parlen aquesta llengua que ell estima tant, “*pero aborrezco la imposición fascistoide de los políticos nacionalistas*”. Ell no volia ofendre’ns, pobres malalts que som, amb vocació de moribunds, ell ens estima, i si no estem d’acord amb el que diu és perquè hem rebut idees que “*se han convertido, bajo la estufa nacionalista, en delicadas y divinas*”. Idees que no pertanyen, com les seues, a l’ordre de la raó, que ens emboïren la vista. No sé si he de pensar que són les mateixes idees dels txecs i els grecs i els suecs, etcètera, però sembla que són idees fatídiques. Nosaltres, òbviament, per eixir de l’estufa i de la imposició feixistoide, el que hem de fer és parlar espanyol més encara, educar els infants i adolescents en espanyol, escriure en espanyol, i supose que pensar en espanyol. Em preguntem en quina llengua trobaran la salut els romanesos, i en quina els txecs, els grecs i els suecs. L’any 2006, el nostre amic, valencià de Madrid, podria vindre a explicar tot això a la Fira del Llibre de Frankfurt. O, si té pressa, que ens ho expliqui d’ací a unes setmanes a Guadalajara de Mèxic. Els moribunds, l’escoltarem molt atentament.